

- : () . /

▪

⋮

▪

▪

⋮

▪

▪

▪

▪

⋮

▪

▪

▪

⋮

⋮

⋮

⋮

▪

—

—

()

—

»
:
«
()
« »
()
-
« » -

.
.
.
.

:

۳۷

:

:

.

:

» :

:

:

.«

» :

()

()

«.

:

.

:

:

:

:

»

:

.«

» :

.

.«

:

»

:

.«

Σ.

41

پیچیدگی و ابهام در شعر ابوتمام

سعید شبیانی^۱

ابوتمام شاعری است با گستره ژرف فرهنگی، پیشینیان با اشاره به این موضوع او را دانشمندی توصیف نموده اند که با فرهنگ های معروف روزگارش پیوند داشته است. شعر او خردمندانه و منطقی است. وی همانگونه که عنصر اصلی و جوهره شعر خود را از عقل می جوید، دست های یاری به سوی احساس و عاطفه نیز می گشاید. این گونه اشعار، طبقاتی از مردم را متوجه خود می سازند که از معلومات و فرهنگی گسترده برخوردار باشند.

پیچیدگی و ابهام پدیده ای قدیمی در شعر عربی و بطور کلی در شعر به مفهوم عام آن است و ممکن است هر اثر با ارزش ادبی را نیز دربر گیرد. این پیچیدگی و ابهام ناشی از بکارگیری مجاز، استعاره و... (در شعر) است و ممکن است متضمن اجتماع دو معنا یا بیشتر، در معنایی باشد که شاعر آن را اراده کرده است و ممکن است مولود اتحاد و انسجام چند معنا با هدف توضیح حالت ذهنی ناپیدا یا حالت ادراکی ناپخته ای در ذهن مؤلف باشد و یا ممکن است ناشی از نحوه خواندن آن خواننده ای باشد که در تفسیرها و برداشت های خود به چند دلالت باور داشته باشد.

بیشتر اوقات، علت پیچیدگی و ابهام در شعر ابوتمام به کوتاهی و غفلت خود خواننده (همانند ناتوانی وی در همراهی با دگرگونی در ساختار فنی قصیده) بر می گردد.

واژگان کلیدی: پیچیدگی، ابهام، شعر، ابوتمام

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران